YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

7 päivänä joulukuuta 2004 *

Asiassa T-240/02,

Koninklijke Coöperatie Cosun UA, kotipaikka Breda (Alankomaat), edustajinaan asianajajat M. Slotboom, N. Helder ja J. Coumans,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään X. Lewis, avustajanaan asianajaja F. Tuytschaever, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission 2.5.2002 tekemän päätöksen REM 19/01, jolla jätettiin tutkimatta Alankomaiden kuningaskunnan kantajan hyväksi esittämä tuontitullien palautushakemus,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Lindh sekä tuomarit R. García-Valdecasas ja K. Jürimäe,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Plingers,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.9.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Sokerialan yhteinen markkinajärjestely

1 Sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä 30 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1785/81 (EYVL L 177, s. 4; jäljempänä perusasetus) säännellään muun muassa sokerin tuotantoa, tuontia ja vientiä. Kyseisessä asetuksessa säädetään muun muassa tuotantokiintiöjärjestelmästä, joka asetuksen 15. perustelukappaleen mukaan on keino taata tuottajille yhteisön hinnat ja tuotannon myynti.

2 Kyseisen kiintiöjärjestelmän yhteydessä perusasetuksen 24 artiklassa vahvistetaan kullekin markkinointivuodelle (kunkin vuoden heinäkuun 1. päivästä seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivään) "A-sokerin" ja "B-sokerin" perusmäärät, jotka kunkin jäsenvaltion on jaettava alueelleen sijoittautuneiden sokerintuottajien kesken. Näin tuottajayrityksille osoitetaan A-kiintiö ja B-kiintiö kullekin markkinointivuodelle. Kaikkea sokeria, joka tuotetaan A- ja B-kiintiön lisäksi kutsutaan "C-sokeriksi" tai "kiintiön ulkopuoliseksi sokeriksi".

3 Sokerin myynnin edellytykset vaihtelevat sokerin luokituksen mukaan. A- ja B-sokeriin sovelletaan useita perusasetuksessa säädettyjä tukitoimia, joiden mukaan A-kiintiössä tuotettuun sokeriin sovelletaan korkeammantasoisia takuita (taattu interventiohinta ja tukien muodossa myönnettyjä vientihelpotuksia) kuin B-sokeriin (ainoastaan vientitukia).

4 C-sokeriin ei voida soveltaa hintatukijärjestelmää eikä vientitukijärjestelmää. Lisäksi C-sokeria ei voida myydä sisämarkkinoilla, ja tämän seurauksena se on myytävä maailmanmarkkinoilla yhteisöjen ulkopuolella. Perusasetuksen 26 artiklassa säädetään tältä osin seuraavaa:

"1. — — C-sokeria, jota ei siirretä — — ei saa myydä yhteisön sisämarkkinoilla ja ne on vietävä sellaisinaan ennen kyseisen markkinointivuoden päättymistä seuraavaa 1 päivää tammikuuta.

— —

3. Yksityiskohtaiset säännöt tämän artiklan soveltamisesta annetaan 41 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Näissä yksityiskohtaisissa säännöissä on säädettävä erityisesti maksun perimisestä 1 kohdassa tarkoitetusta C-sokerista — — joiden vientiä sellaisinaan määräajan kuluessa ei ole todistettu määritettävänä päivänä."

5 Kiintiötä suuremman tuotannon soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sokerialalla 14 päivänä syyskuuta 1981 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 2670/81 (EYVL L 262, s. 14) täsmennetään edellytykset, joiden täyttyessä C-sokerin vientiä pidetään tapahtuneena. Mainitun asetuksen 1 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen N:o 2670/81 muuttamisesta 14.12.1988 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 3892/88, säädetään seuraavaa:

"1. [Perusasetuksen] 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vientiä pidetään tapahtuneena, jos:

a) C-sokeri — — viedään sen jäsenvaltion alueelta, jossa se on tuotettu;

b) a alakohdassa tarkoitettu jäsenvaltio hyväksyy vienti-ilmoituksen ennen sen markkinointivuoden loppua seuraavaa 1 päivää tammikuuta, jona C-sokeri — — on tuotettu;

c) C-sokeri — — on lähtenyt yhteisön tullialueelta viimeistään kuudenkymmenen päivän kuluttua b alakohdassa tarkoitetusta 1 päivästä tammikuuta;

d) tuote on viety a alakohdassa tarkoitetusta jäsenvaltiosta ilman tukea tai maksua — — .

Muuten kuin ylivoimaisen esteen sattuessa, jos ensimmäisen alakohdan edellytyksiä ei ole täytetty, kyseistä [C-sokerimäärää] pidetään myytynä sisämarkkinoilla.

Ylivoimaisen esteen sattuessa sen jäsenvaltion toimivaltainen toimielin, jonka alueella C-sokeri — — on tuotettu, päättää tarpeellisista toimenpiteistä niiden olosuhteiden perusteella, joihin asianomainen vetoaa."

6 Asetuksen N:o 2670/81 3 artiklassa, jota on muutettu asetuksen N:o 2670/81 muuttamisesta 6.12.1991 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3559/91 (EYVL L 336, s. 26) 1 artiklalla, säädetään seuraavaa:

"1. Asianomaisen jäsenvaltion on perittävä määristä, jotka on 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti myyty sisämarkkinoilla, määrä, joka vastaa:

a) C-sokerin osalta 100 kilogrammalta kyseistä sokeria:

— suurinta tapauksen mukaan 100 kilogrammaan valkoista sokeria tai raakasokeria sinä markkinointivuonna, jona kyseinen sokeri on tuotettu, ja sitä seuraavan kuuden kuukauden aikana sovellettavaa tuontimaksua, ja

— 1 ecua;

— —

4. Niiltä C-sokerin — — määriltä, jotka ovat lopullisesti tuhoutuneet tai vahingoittuneet sellaisissa olosuhteissa, jotka asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen toimielin tunnustaa ylivoimaiseksi esteeksi, 1 kohdassa tarkoitettua vastaavaa määrää ei peritä."

Yhteisön tullilainsäädännön kohtuullisuuslauseke

7 Yhteisön tullilainsäädännössä säädetään mahdollisuudesta palauttaa kokonaan tai osittain tuonti- tai vientitullit tai peruuttaa tullivelan määrä. Tullien peruuttamisen edellytyksistä säädetään tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 (EYVL L 175, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen N:o 1430/79 muuttamisesta 7.10.1986 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3069/86 (EYVL L 286, s. 1), 13 artiklassa. Tämän viimeksi mainitun asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tuontitullit voidaan palauttaa tai peruuttaa — — erityistilanteissa, jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen menetelleen ilmeisen vilpillisesti tai huolimattomasti.

— — "

8 Asetuksen N:o 1430/79 14 artiklassa täsmennetään, että kyseisen asetuksen 13 artiklaa sovelletaan myös vientitullien palauttamiseen tai peruuttamiseen.

9 Asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan "tuontitulleilla" tarkoitetaan "sekä tulleja ja vaikutuksiltaan vastaavia maksuja että maatalousmaksuja ja muita tuonneista kannettavia veroja, joista säädetään yhteisen maatalouspolitiikan tai niiden erityisjärjestelmien yhteydessä, joita sovelletaan perustamissopimuksen 235 artiklan [josta on tullut EY 308 artikla] nojalla eräisiin maataloustuotteiden jalostuksella aikaansaatuihin tuotteisiin".

10 Asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan "vientitulleilla" tarkoitetaan "maatalousmaksuja ja muita vienneistä kannettavia veroja, joista säädetään yhteisen maatalouspolitiikan tai niiden erityisjärjestelmien yhteydessä, joita sovelletaan perustamissopimuksen 235 artiklan nojalla eräisiin maataloustuotteiden jalostuksella aikaansaataviin tuotteisiin".

Tosiseikat

11 Kantaja, joka on Alankomaihin sijoittautunut osuuskunta, tuotti C-sokeria markkinointivuosien 1991/1992 ja 1992/1993 aikana. Tytäryhtiönsä Limako Suiker BV:n välityksellä se myi 10.2.–23.9.1993 Django's Handelsonderneming -nimiselle yhtiölle tiettyjä eriä C-sokeria, jotka oli tarkoitettu vietäviksi Kroatiaan ja Sloveniaan. Kantaja myi eriä C-sokeria, joiden päämääränä oli Marokko, 22.7.–16.8.1993 NV Voeders SA Aliments Serry -nimiselle yhtiölle ja 26.8.–24.9.1993 Sieger BV -nimiselle yhtiölle.

12 Alankomaiden verotieto- ja verotutkintaviranomainen (jäljempänä FIOD) pyysi Hoofdproduktschap Akkerbouwilta (jäljempänä HPA), joka on Alankomaissa toimivaltainen viranomainen soveltamaan yhteisen markkinajärjestelyn — muun muassa sokerimarkkinoiden — säännöksiä, tietoja sellaisen tutkimuksen yhteydessä, joka koski muun muassa Django's Handelsondernemingia. FIOD sai HPA:lta tietoja sääntöjenvastaisuuksista tulliasiakirjoissa, jotka liittyivät C-sokerin vienteihin. Meneillään olevan tutkimuksen johdosta FIOD pyysi HPA:ta suhtautumaan varauksellisesti kantajaan. HPA:n saamissa vientiasiakirjoissa todettujen sääntöjenvastaisuuksien johdosta aloitettiin petollista toimintaa koskeva rikosoikeudellinen tutkinta Django's Handelsondernemingia vastaan.

13 Vuoden 1993 kesä- ja elokuussa HPA kääntyi sekä kantajan että tämän tytäryhtiön Limako Suikerin puoleen ja ilmoitti näille virheellisistä leimauksista Kroatiaan ja Sloveniaan osoitettuja tavaroita koskeneissa tulliasiakirjoissa. Lokakuussa 1993 HPA:lle toimitettiin virheellisesti leimattuja lomakkeita, jotka koskivat Marokkoon osoitettuja C-sokerin eriä.

14 Alankomaiden viranomaiset ilmoittivat 14.10.1993 kantajalle niiden vientilomakkeiden numerot, joiden osalta vientiä yhteisöjen ulkopuolelle ei ollut todistettu.

15 HPA vaati 25.4.1994 kantajalta 6 284 721,03 Alankomaiden guldenia (NLG) sillä perusteella, ettei kantaja ollut todistanut sitä, että tietyt erät C-sokeria olivat poistuneet yhteisöjen alueelta niiden ilmoitettuihin päämääriin Kroatiaan, Sloveniaan ja Marokkoon. Sittemmin 13.6.1994 kyseisen maksun määrää alennettiin 6 250 856,78 NLG:iin, joka vastaa 2 836 515,14:ää euroa, alkuperäisissä laskelmissa tehdyn virheen vuoksi.

16 Kantaja jätti 18.5.1994 HPA:lle valituksen vaaditusta maksusta. HPA hylkäsi valituksen 19.6.1995. Kantaja nosti 14.7.1995 kanteen edellä mainitusta hylkäyspäätöksestä College van Beroep voor het bedrijfslevenissä (elinkeinoasioita käsittelevä tuomioistuin, jäljempänä CBB).

17 Kantaja jätti 24.4.1995 HPA:lle hakemuksen vaadittujen tullien peruuttamisesta yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1) 239 artiklan ja tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 905 artiklan perusteella. Alankomaiden kuningaskunta jätti 6.8.2001 komissiolle tuontitullien peruutushakemuksen kantajan hyväksi.

18 Komissio teki 2.5.2002 päätöksen REM 19/01, jolla se jätti tutkimatta Alankomaiden kuningaskunnan kantajan hyväksi esittämän tuontitullien peruutushakemuksen (jäljempänä riidanalainen päätös). Kyseisen päätöksen perusteella HPA ilmoitti kantajalle 6.6.2002, että sen peruutushakemus jätettiin tutkimatta.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

19 Kantaja on nostanut nyt esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 9.8.2002 jättämällään kannekirjelmällä.

20 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (viides jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi prosessinjohtotoimenpiteenä komissiota esittämään eräitä asiakirjoja. Komissio vastasi tähän pyyntöön asetetussa määräajassa.

21 CBB esitti 9.6.2004 tekemällään päätöksellä, joka saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 11.6.2004, kaksi ennakkoratkaisukysymystä (asia C-284/04, Koninklijke Coöperatie Cosun) asiassa, jossa vastakkain ovat kantaja ja HPA ja joka koskee kantajan verottamista C-sokerin määrien viemättä jättämisen johdosta. Ensimmäisellä kysymyksellä CBB tiedustelee yhteisöjen tuomioistuimelta, ovatko — jos asetuksen N:o 1430/79 13 artiklaan perustuvaa tullien peruuttamismahdollisuutta ei sovelleta C-sokerista perittäviin maksuihin — perusasetus ja asetus N:o 2670/81 pätemättömiä, kun otetaan huomioon se, että niistä puuttuu mahdollisuus palauttaa tai peruuttaa kyseessä oleva maksu kohtuullisuussyistä. Toisella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta selvitystä kyseisten asetusten mahdollisen pätemättömyyden vaikutuksista C-sokerista perittävän maksun erääntymiseen nyt esillä olevan asian kaltaisissa olosuhteissa.

22 Kantaja pyysi 1.9.2004 päivätyllä kirjeellä, että nyt esillä olevan asian käsittely keskeytetään siihen saakka, kunnes yhteisöjen tuomioistuin antaa ratkaisun edellä mainitussa asiassa C-248/04, Koninklijke Coöperatie Cosun. Komissio esitti 9.9.2004 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa mainitusta pyynnöstä ja totesi, ettei käsittelyn keskeyttäminen ollut sen mielestä tarpeen.

23 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 16.9.2004 pidetyssä istunnossa. Kantaja uudisti istunnossa pyyntönsä menettelyn keskeyttämisestä ja komissio pyysi jälleen menettelyn jatkamista. Koska komissio vastusti keskeyttämispyyntöä ja koska asiassa ei ollut esitetty mitään erityisiä olosuhteita, jotka olisivat oikeuttaneet kyseisen pyynnön, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei hyväksynyt mainittua pyyntöä.

24 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

25 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

26 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi ensisijaisesti kanneperusteeseen, joka perustuu asetuksen N:o 1430/79 1 ja 13 artiklan rikkomiseen, ja toissijaisesti kanneperusteeseen, joka perustuu yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja oikeusvarmuuden periaatteen sekä väitetyn kohtuullisuusperiaatteen loukkaamiseen.

Ensimmäinen kanneperuste, joka perustuu asetuksen N:o 1430/79 1 ja 13 artiklan rikkomiseen

Asianosaisten lausumat

27 Kantaja väittää, että sille perusasetuksen 26 artiklan ja asetuksen N:o 2670/81 3 artiklan nojalla asetettuja tuontimaksuja on pidettävä asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna tuonti- tai vientitullina. Kyseinen maksu muodostaa vaikutukseltaan vastaavan maksun tai ainakin maatalousmaksun tai jonkin muun viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitetun yhteisen maatalouspolitiikan yhteydessä säädetyn tuonti- tai vientitullin.

28 Kantaja väittää, että kysymys siitä, onko kyseessä oleva määrä mainitussa säännöksessä tarkoitettu tuonti- tai vientitulli, on ratkaistava yksinomaan kyseisen maksun luonteeseen liittyvien objektiivisten arviointiperusteiden mukaan. Kantaja toteaa, että perusasetuksen perustelukappaleiden mukaan C-sokeriin sovellettavalla tuotantomaksulla tavoitellaan samoja päämääriä kuin tulleilla eli sisämarkkinoiden suojelua, markkinoiden vakautta ja hankintojen takaamista. Mainitulla maksulla on tarkoitus palauttaa ennalleen markkinatilanne, joka on häiriintynyt C-sokerin viemättä jättämisen vuoksi (asia C-101/99, British Sugar, tuomio 10.1.2002, Kok. 2002, s. I-205, 41 kohta).

29 Kantaja huomauttaa myös, että asetuksen N:o 2670/81 kolmannen perustelukappaleen mukaan sellainen C-sokeri, jota ei ole viety, on asetettava samaan asemaan kolmansista maista tuodun sokerin kanssa. Tämän johdosta kantaja katsoo, että C-sokerista kannetaan maksu rajan ylittämisen johdosta eli kyseessä on tuonnista kannettava maksu.

30 Kantaja muistuttaa myös, että asetuksen N:o 2670/81 3 artiklan mukaan tuotantomaksun määrä vahvistetaan sokeriin sovellettavien tuontimaksujen mukaan. Se väittää tältä osin, että toisin kuin komissio esittää riidanalaisessa päätöksessä, mainitussa viittauksessa tuontimaksuihin ei ole kyseessä pelkkä laskentaperuste ja että näin ollen kyseistä maksua on pidettävä tullina. Kantajan mukaan sillä, että asetuksen N:o 2670/81 3 artiklassa otetaan tuontimaksujen lisäksi huomioon kiinteämääräinen summa, rinnastetaan entistä selvemmin viemättä jätetty C-sokeri tuotuun sokeriin, koska — kuten enimmäiskiintiön ylittäviin sokerimääriin sovellettavista säännöksistä 28 päivänä joulukuuta 1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2645/70 perustelukappaleista ilmenee — kyseinen kiinteämääräinen summa lasketaan tuodun sokerin myyntikustannusten perusteella ja sillä on näin ollen tarkoitus korjata sitä etua, jota C-sokerin tuottajalle saattaisi syntyä verrattuna tuojaan, joka tuo sokeria kolmansista maista, koska ensin mainitulle ei aiheudu eräitä kustannuksia, joista viimeksi mainitun on vastattava.

31 Kantaja väittää lopuksi vielä, että yhteisön lainsäätäjä ei ole voinut valita muuta tapaa laskea viemättä jätetystä C-sokerista perittävän maksun määrää, ja huomauttaa, että kun komissio antoi ensimmäisen soveltamisasetuksen sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä, eli asetuksen N:o 2645/70, se katsoi nimenomaisesti, että C-sokerin tuottajat oli välttämätöntä asettaa tuojien kanssa samaan asemaan. Kantaja katsoo tämän johdosta, että asiassa ei voida hyväksyä eri laskentaperusteen valintaa, tai sitä, että C-sokerin tuottaja asetetaan tuojaan verrattuna erilaiseen asemaan.

32 Komissio katsoo, että riidanalaisessa päätöksessä on asianmukaisesti todettu, että peruuttamishakemus jätetään tutkimatta, koska sitä summaa, joka sokerintuottajan on maksettava hänelle osoitetun tuotantokiintiön ylittämisen johdosta, ei voida pitää tuontitullina eikä sitä voida näin ollen peruuttaa yhteisön tullilainsäädännössä tarkoitetulla tavalla.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Asetuksen N:o 1430/79 13 ja 14 artiklassa annetaan mahdollisuus palauttaa tai peruuttaa tuonti- tai vientitullit erityistilanteissa, jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen menetelleen ilmeisen vilpillisesti tai huolimattomasti.

34 Nyt esillä olevassa asiassa riidanalaisen tuomion kohteena olevassa peruuttamishakemuksessa oli kyse määrästä, jota kantajaa vaadittiin suorittamaan perusasetuksen 26 artiklan ja asetuksen N:o 2670/81 3 artiklan nojalla sen vuoksi, että eräitä eriä C-sokeria ei ollut myyty yhteisöjen ulkopuolelle. Ratkaistavana oleva kysymys on sen selvittäminen, onko kyseistä määrää pidettävä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettuna tuonti- tai vientitullina, ja näin ollen, kuuluuko peruuttamishakemus kyseisen säännöksen soveltamisalaan.

35 Asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti tuonti- tai vientitulleihin kuuluvat ensinnäkin tullit, toiseksi tulleja vaikutuksiltaan vastaavat maksut ja kolmanneksi maatalousmaksut ja muut tuonneista tai vienneistä kannettavat verot, joista säädetään yhteisen maatalouspolitiikan tai niiden erityisjärjestelmien yhteydessä, joita sovelletaan EY 308 artiklan nojalla eräisiin maataloustuotteiden jalostuksella aikaansaatuihin tuotteisiin.

36 Niinpä aluksi on todettava, että kyseessä oleva määrä ei muodollisesti kuulu mihinkään asetuksen N:o 1430/79 1 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa lueteltuihin kolmeen luokkaan.

37 Kuten perusasetuksen 26 artiklasta ja asetuksen N:o 2670/81 3 artiklan 1 kohdasta ilmenee, maksun aiheuttavana tapahtumana on todisteiden puuttuminen tätä tarkoitusta varten määrätyllä hetkellä siitä, että C-sokerin määrä on viety asetetussa määräajassa. C-sokerin tuottajilta vaaditaan siis kyseisen määrän maksamista sen vuoksi, että mainittu kiintiön ylittävä, yhteisön alueella tuotettu sokeri on myyty sisämarkkinoilla.

38 Tästä seuraa, että kyseinen C-sokerista kannettava määrä ei merkitse EY 23 ja EY 26 artiklassa tarkoitettua tullia eli maksua, joka perustuu Euroopan yhteisöjen yhteiseen tullitariffiin. Kyseessä ei ole myöskään tullia vaikutuksiltaan vastaava maksu, koska vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mainitunlaisen maksun muodostaa veron tai maksun nimikkeestä ja kantamistavasta riippumatta tavaroille yksipuolisesti asetettu vero tai maksu, jonka perusteena on valtion rajan ylittäminen, jos se ei ole varsinainen tulli (asia C-90/94, Haahr Petroleum, tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4085, 20 kohta ja asia C-213/96, Outokumpu, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1777, 20 kohta). Kyseessä oleva määrä ei muodosta täsmällisesti arvioituna myöskään "tuonneista tai vienneistä kannettavaa" maatalousmaksua eli maksua, joka kannetaan maataloustuotteista yhteisön ulkorajojen ylittämisen johdosta.

39 Kantaja väittää kuitenkin, että viemättä jätetystä C-sokerista kannettavaa maksua on pidettävä tuonti- tai vientitullina, koska maksulla tavoitellaan samoja päämääriä kuin tullilla, koska sen määrä vahvistetaan sokeriin sovellettavien tuontimaksujen perusteella ja koska sen tarkoituksena on asettaa kiintiön ylittävä viemättä jätetty sokeri kolmansista maista tuodun sokerin kanssa samaan asemaan.

40 Tältä osin on huomattava, että viemättä jätetystä kiintiön ylittävästä sokerista kannettava maksu on osa sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn mekanismeja. Kyseisillä mekanismeilla — kuten viite- tai interventiohintojen vahvistamisella, yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa sovellettavalla yhteisellä kauppajärjestelyllä tai tuotantokiintiöiden asettamisella — pyritään yhteisiin tavoitteisiin ja erityisesti

tarpeellisten takuiden säilyttämiseen tuottajien työpaikkojen ja elintason osalta, sokerin hankintojen turvaamiseen kaikille kuluttajille, määriteltyyn hintatasoon ja sokerimarkkinoiden vakauteen.

41 On kuitenkin myös huomattava, että kullakin edellä mainituista mekanismeista pyritään täsmällisiin tavoitteisiin tai niillä vastataan erityisiin tarpeisiin. Näin ollen vastoin kantajan esittämää ei voida katsoa, että C-sokerin tuotannosta perittävällä määrällä pyritään täsmälleen samoihin päämääriin kuin tullilla, tai täsmällisemmin sanottuna, sokerialan yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä säädetyillä tuontimaksuilla tai vientituilla.

42 Kuten perusasetuksen viidennestä perustelukappaleesta ilmenee, yhteisen kauppajärjestelmän — johon sisältyy tuontimaksu- ja vientitukijärjestelmä — toteuttamisella yhteisön ulkorajoilla pyritään vakauttamaan yhteisön markkinoita erityisesti estämällä sokerin maailmanmarkkinoiden hintavaihteluiden vaikutus yhteisön sisällä noudatettaviin näiden tuotteiden hintoihin. Tämän vuoksi sokerialan yhteisessä markkinajärjestelyssä säädetään maksun kantamisesta kolmansista maista lähtöisin olevasta tuonnista ja vientituen maksamisesta viennille näihin samoihin maihin ja näillä molemmilla toimilla pyritään tasaamaan yhteisön ulkopuolella ja yhteisössä sokerialalla noudatettavien hintojen eroja, jos maailmanmarkkinahinnat ovat alhaisemmat kuin yhteisön hinnat.

43 Sokerialan yhteisellä markkinajärjestelyllä otetaan käyttöön myös tuotantokiintiöjärjestelmä, jolla perusasetuksen 15. perustelukappaleen mukaan taataan tuottajille yhteisön hinnat ja tuotannon myynti. Tämän järjestelmän puitteissa perusasetuksella on luotu mekanismi — eli C-sokeri — jolla hallitaan tilannetta, joka syntyy tuotannon ylittäessä tuottajille myönnetyt A- ja B-kiintiöt. Ottaen huomioon sen, että C-sokerin luokka koskee ainoastaan sokerin ylijäämiä, jotka eivät saa häiritä markkinoita, yhteisön lainsäätäjä on asettanut perusasetuksen 26 artiklan 1 kohdan

ensimmäisessä alakohdassa sisämarkkinoilla myyntiä koskevan kiellon ja tämän seurauksena vientivelvollisuuden (em. asia British Sugar, tuomion 41 kohta).

44 Mainitun velvollisuuden rikkomisen seurauksena tuottajaa vaaditaan maksamaan määrätty summa. Kyseinen seuraamus on näin luonteeltaan ensisijaisesti ennalta ehkäisevä, koska sen tarkoituksena on varmistaa, että kieltoa myydä C-sokeria sisämarkkinoilla noudatetaan. Tämän vuoksi kyseisen määrän suuruus on vahvistettu viittaamalla suurimpaan sinä markkinointivuonna, jona kyseinen sokeri on tuotettu, ja sitä seuraavan kuuden kuukauden aikana sovellettavaan tuontimaksuun. Perusasetuksen 11. perustelukappaleen mukaan kyseessä olevaa määrää käytetään myös varmistamaan se, että tuottajat kattavat kokonaisuudessaan yhteisön tuotannon ja sen kulutuksen välisestä suhteesta johtuvien ylijäämien myyntikustannukset.

45 Kun otetaan huomioon edellä mainittu, ei voida katsoa, että siitä seikasta, että viemättä jätetystä C-sokerista kannettava määrä lasketaan käyttämällä perusteena tuontimaksuja ja lisäämällä tähän kiinteämääräinen summa, jonka suuruus määräytyy tuodulle sokerille aiheutuneiden myyntikustannusten perusteella, aiheutuisi se, että kyseinen määrä muuttuu tuontitulliksi. Kuten komissio on paikkansapitävästi todennut riidanalaisen päätöksen kymmenennessä perustelukappaleessa, kyseisten tuontitullien huomioon ottamisen tarkoituksena on ainoastaan määrittää laskentaperusta tai -tapa puheena olevan määrän suuruuden määrittämiseksi. Yhteisön lainsäätäjä on valinnut tämän laskentaperusteen niiden päämäärien vuoksi, joita on tavoiteltu ottamalla käyttöön kyseinen maksu kiintiön ylittävälle sokerille, jota ei ole viety määräajan kuluessa, eli kuten edellä todetaan, erityisesti johtuen pyrkimyksestä varmistaa, että sisämarkkinoilla myymistä koskevaa kieltoa noudatetaan.

46 Tätä johtopäätelmää ei voida asettaa kyseenalaiseksi kantajan väitteellä, jonka mukaan asetuksen N:o 2670/81 kolmannessa perustelukappaleessa todetaan, että viemättä jätetty C-sokeri on asetettava samanlaiseen tilanteeseen kuin kolmansista maista tuotu sokeri. Mainitussa perustelukappaleessa täsmennetään, että "vahvistettaessa maksua, joka peritään silloin, kun sokeri on myyty sisämarkkinoilla",

sellainen C-sokeri, jota ei ole viety, on asetettava samaan asemaan kolmansista maista tuodun sokerin kanssa. Siten asetuksen N:o 2670/81 perustelukappaleilla ainoastaan vahvistetaan käsitys, jonka mukaan viittaus tuontimaksuihin muodostaa ainoastaan puheena olevan määrän laskentaperusteen.

47 Näin ollen on todettava johtopäätöksenä, että määrä, jonka suorittamista kantajalta vaadittiin perusasetuksen 26 artiklan ja asetuksen N:o 2670/81 3 artiklan nojalla, koska tiettyjä eriä C-sokeria ei myyty yhteisön ulkopuolelle, ei muodosta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettua tuonti- tai vientitullia, eikä komissio näin ollen rikkonut mainittuja säännöksiä jättäessään peruuttamishakemuksen tutkimatta.

48 Tämän seurauksena kyseinen kanneperuste on hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka perustuu yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusvarmuuden periaatteiden sekä väitetyn kohtuullisuusperiaatteen loukkaamiseen

Asianosaisten lausumat

49 Toissijaisesti kantaja väittää, että vaikka palautettavaksi pyydetty määrä ei muodostaisikaan asetuksessa N:o 1430/79 tarkoitettua tuonti- tai vientitullia, komission olisi tullut tutkia kyseinen hakemus mainitun asetuksen 13 artiklan, joka muodostaa yleisen kohtuullisuuslausekkeen, yhteydessä (yhdistetyt asiat T-186/97, T-187/97, T-190/97–T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97–T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 ja T-147/99, Kaufring ym. v. komissio, tuomio 10.5.2001, Kok. 2001, s. II-1337, 224 kohta), ja että tyytymällä jättämään hakemuksen tutkimatta, komissio rikkoi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja kohtuullisuusperiaatetta.

50 Kantaja toteaa, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, ettei sillä ole mitään oikeutta saada peruutusta erityisten olosuhteiden perusteella, ja huomauttaa, että kuten Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen 94/728/EY, Euratom (EYVL L 293, s. 9) 8 artiklan 1 kohdasta ja 2 artiklan 1 kohdasta ilmenee, Alankomaiden viranomaisilla ei ole mitään toimivaltaa varmistaa kohtuullisuusperiaatteen noudattaminen, koska niiden on perittävä asetuksen N:o 2670/81 3 artiklassa edellytetty määrä ja annettava se komission käyttöön.

51 Kantajaa kohdellaan näin eri tavalla verrattuna yrityksiin, jotka ovat vastaavanlaisessa tilanteessa ja jotka haluavat esittää tuonti- tai vientitullien peruuttamishakemuksen erityisten olosuhteiden johdosta. Toisin kuin kyseiset yritykset, kantaja ei voi vedota mihinkään peruutusmenettelyyn kohtuullisuussyiden perusteella. Viemättä jätetyn C-sokerin tuotannosta kannettava maksu rinnastuu siis kantajan mukaan kolmansista maista tuodusta sokerista perittävään tuontitulliin kaikilta muita osin, paitsi oikeusturvan osalta. Kieltäytyminen soveltamasta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa säädettyä peruuttamissääntöä tilanteissa, jotka ovat samanlaisia suhteessa tilanteisiin, joissa kyseistä sääntöä on sovellettu toimijoiden eduksi, on yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaista.

52 Tältä osin kantaja väittää, että tullien peruuttamiselle tai palauttamiselle asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa asetetut kaksi edellytystä täyttyvät nyt esillä olevassa asiassa. Ensinnäkin kantaja väittää, ettei sen voida väittää mitenkään menetelleen vilpillisesti tai huolimattomasti, koska C-sokerin viemättä jättäminen esillä olevassa asiassa johtuu yksinomaan kolmansien osapuolten petollisesta toiminnasta. Toiseksi kantaja väittää, että tilanne nyt esillä olevassa asiassa on vastaavanlainen kuin yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-61/98, De Haan, 7.9.1999 antamassa tuomiossa (Kok. 1999, s. I-5003). Kantaja huomauttaa, että Alankomaiden viranomaiset ovat nyt esillä olevassa asiassa saaneet erittäin varhaisessa vaiheessa tiedon kantajan myymiin C-sokerieriin liittyvistä sääntöjenvastaisuuksista mutta että ne päättivät olla ilmoittamatta kantajalle meneillään olevan tutkimuksen etenemisestä ja näin ollen estivät kantajaa täyttämästä velvollisuuksiaan ja viemästä tuottamaansa C-sokeria sääntöjenmukaisesti.

53 Täysin toissijaisesti ja siinä tilanteessa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklaa ei sovelleta, kantaja väittää, että komissiolla oli kuitenkin — jopa kyseisen asetuksen ulkopuolellakin — velvollisuus tutkia peruuttamishakemus ja että toteamalla ainoastaan, että hakemus jätetään tutkimatta, komissio on loukannut oikeusvarmuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita sekä kohtuullisuusperiaatetta. Kantaja väittää, että mikäli komissiolla ei olisi tällaista velvollisuutta, kantajan oikeusturva olisi puutteellinen. Se huomauttaa, että yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut, että ylimpiä oikeusperiaatteita, kuten suhteellisuusperiaatetta, sovelletaan C-sokerille asetettaviin maksuihin (asia C-161/96, Südzucker, tuomio 29.1.1998, Kok. 1998, s. I-281, 34 ja 35 kohta). Kantaja muistuttaa myös julkisasiamies Mischon edellä mainitussa asiassa British Sugar (Kok. 2002, s. I-208) esittämästä ratkaisuehdotuksesta, jossa täsmennetään, että asetuksen N:o 2670/81 3 artiklaa on tulkittava ja sovellettava yleisiä oikeusperiaatteita noudattaen.

54 Komissio väittää, että C-sokerin viemättä jättämisen johdosta perittävän maksun palauttamista on tutkittava asiaa koskevien säännösten mukaisesti, koska kohtuullisuusperiaatteella ei mitenkään velvoiteta komissiota suorittamaan tutkimuksia mainittujen säännösten ulkopuolella. Komissio katsoo, että C-sokerin sellaisen tuottajan tilanne, joka ei noudata velvollisuuttaan viedä kyseinen sokeri, ei ole verrattavissa sellaisen toimijan tilanteeseen, joka tuo tietyn määrän sokeria yhteisöihin, eikä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta näin ollen ole rikottu siitä syystä, että mainittuja toimijoita on kohdeltu eri tavalla. Komissio huomauttaa lisäksi, että asetuksen N:o 2670/81 1 artiklan 1 kohdassa sallitaan erityisissä olosuhteissa — muun muassa ylivoimaisen esteen sattuessa — C-sokerin viemättä jättämisestä kannettavan maksun peruuttaminen.

55 Kantajan toissijaisen väitteen osalta komissio katsoo, että tullilainsäädännön mukaisen kohtuullisuuslausekkeen soveltamisella tilanteeseen, joka ei kuulu mainitun lainsäädännön soveltamisalaan, loukattaisiin oikeusvarmuuden ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita. Se toteaa lopuksi, että kantaja on sekoittanut yhteisön tullilainsäädännössä olevan yleisen kohtuullisuuslausekkeen olemassa

olevaksi väittämäänsä kohtuullisuusperiaatteeseen. Komission mukaan tätä viimeksi mainittua periaatetta ei ole olemassa yhteisön oikeudessa yleisenä oikeusperiaatteena, koska toimenpiteen kohtuullisuudesta varmistutaan perinteisesti suhteellisuusperiaatteen soveltamisen yhteydessä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

56 Toissijaisesti esitetyssä toisessa kanneperusteessa kantaja väittää pääpiirteissään, että vaikka määrä, jota siltä vaadittiin maksettavaksi, ei muodostaisikaan tuonti- tai vientitullia, komissio on loukannut yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusvarmuuden periaatteita sekä kohtuullisuusperiaatetta, koska se on jättänyt tutkimatta peruuttamishakemuksen tutkimatta aineellisesti sen menestymismahdollisuuksia joko asetuksen N:o 1430/79 yhteydessä tai edellä mainittujen periaatteiden valossa.

57 Ensinnäkin on todettava, että kohtuullisuuden nojalla ei ole mahdollista poiketa yhteisön oikeuden säännösten soveltamisesta lukuun ottamatta lainsäädännössä vahvistettuja tapauksia tai jos lainsäädäntö itsessään todetaan pätemättömäksi (asia C-263/97, First City Trading ym., tuomio 29.9.1998, Kok. 1998, s. I-5537, 48 kohta). Kuten edellä on kuitenkin todettu, perusasetuksen 26 artiklassa ja asetuksen N:o 2670/81 3 artiklassa säädetty summa ei kuulu asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan soveltamisalaan.

58 Tältä osin on todettava, että sokerialan yhteistä markkinajärjestelyä koskevassa säännöstössä ja erityisesti asetuksen N:o 2670/81 1 artiklan 1 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa ja 3 artiklan 4 kohdassa säädetään, että C-sokerista

kannettavaa maksua ei peritä sellaisissa olosuhteissa, jotka kansalliset viranomaiset tunnustavat ylivoimaiseksi esteeksi. Näin ollen kohtuullisuudella ei voida perustella sitä, että mahdollisuuksia poiketa kyseessä olevan määrän perimisestä laajennettaisiin pidemmälle kuin edellä mainittuihin tilanteisiin, joissa on kyseessä ylivoimainen este.

59 Toiseksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaate — joka kuuluu yhteisön oikeuden perustavanlaatuisiin periaatteisiin — edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla, ellei tällaista eroa voida objektiivisesti perustella (yhdistetyt asiat 201/85 ja 202/85, Klensch ym., tuomio 25.11.1986, Kok. 1986, s. 3477, Kok. Ep. VIII, s. 755, 9 kohta ja asia T-571/93, Lefebvre ym. v. komissio, tuomio 14.9.1995, Kok. 1995, s. II-2379, 78 kohta).

60 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että yhteisössä toimivan C-sokerin tuottajan ja sellaisen taloudellisen toimijan, joka on velvollinen suorittamaan tuonti- tai vientitulleja, tilanne ei missään tapauksessa ole samanlainen. Kuten edellä on todettu, maksuvelvoitteen aiheuttavat tekijät — eli yhtäältä todisteiden puuttuminen C-sokerimäärän viemisestä asetetussa määräajassa ja toisaalta tavaroiden tuonti yhteisön tullialueelle — eivät ole samat kyseisissä kahdessa tilanteessa. Sokerin tuottajaan kohdistuu kielto myydä kiintiön ylittävää sokerituotantoaan sisämarkkinoilla, ja tämän seurauksena sillä on velvollisuus viedä kyseinen sokeri (em. asia British Sugar, tuomion 41 kohta). Lisäksi C-sokerin tuottajan on noudatettava tuotannon ajallista järjestystä, jonka mukaan sen on ensin tosiasiallisesti tuotettava A- ja B-kiintiöitään vastaava määrä sokeria ennen kuin se voi osoittaa osan sokerista C-sokeriksi (em. asia British Sugar, tuomion 44 kohta). Tuojalla sitä vastoin ei ole tällaista velvollisuutta.

61 Tästä seuraa, että edellytykset, joiden perusteella syrjinnän olemassaolo voitaisiin todeta, eivät täyty nyt esillä olevassa asiassa.

62 Kolmanneksi, oikeusvarmuuden periaatteen osalta on todettava, että toisin kuin kantaja on väittänyt, sellaisen erityisen järjestelmän puuttumisella, jonka nojalla kantaja voisi hakea peruutusta kohtuussyihin vedoten, ei voida loukata mainittua periaatetta. Tullien peruuttaminen ja palauttaminen kohtuussyistä ovat poikkeuksia, ja niitä voidaan myöntää ainoastaan tilanteissa, joissa niin erityisesti säädetään, koska säännöksiä, joissa niistä säädetään, on tulkittava suppeasti. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että esillä olevassa asiassa on noudatettu oikeusvarmuuden periaatetta, koska sille, joka on velvollinen suorittamaan perusasetuksen 26 artiklassa ja asetuksen N:o 2670/81 3 artiklassa säädetyn summan, asetetut velvollisuudet johtuvat selkeästi määritellystä oikeudellisesta tilanteesta, jonka ansiosta taloudellinen toimija voi saada tiedon mainittujen, toimintaansa erottamattomasti kuuluvien velvollisuuksien sisällöstä.

63 Edellä esitetystä seuraa, että esillä oleva väite on hylättävä. Näin ollen myös tämä kanneperuste on hylättävä.

64 Täten kanne on kokonaisuudessaan hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

65 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut tämän vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

Lindh García-Valdecasas Jürimäe

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä joulukuuta 2004.

H. Jung

kirjaaja

P. Lindh

viidennen jaoston puheenjohtaja